

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Szegeden, 2010. október 14. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az emberölés büntette miatt a **vádlt** ellen indított büntetőügyben a **Csongrád Megyei Bíróság** 2010. január 21. napján kihirdetett **1.B.394/2009/22.** számú ítéletét

m e g v á l t o z t a t j a

az alábbiak szerint:

A vádlott cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés **a), b), f) és i)** pontja szerint minősülő és büntetendő emberölés büntettének **m i n ő s í t i .**

A Bjk.107/2009/**86.** tétel alatt kezelt mobiltelefont rendeli **(név)**-nek kiadni.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **h e l y b e n h a g y j a .**

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe **b e s z á m í t j a .**

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült **3.000.-/háromezer/ Ft** bünygyi költség megfizetésére az államnak, a Csongrád Megyei Bírósági Gazdasági Hivatal felhívása szerint.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A megyei bíróság a vádlott bűnösségét a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), c), d), f) és i) pontjai szerint minősülő és büntetendő emberölés büntettében állapította meg [a c) pontra történt utalást azonban szövegesen, az indokolásban a b) pontban írtak szerint nevezte meg, nyereségvágyból történt elkövetésként]. Ezért - főbüntetésül - életfogytig tartó fegyházra, mellékbüntetésül 10

év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a vádlottat kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből.

A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt és rendelkezett a bűnjelekről, továbbá a bűnügyi költség viselésére is kötelezte a vádlottat.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és a védő jelentett be fellebbezést a főbüntetés súlyossága miatt, enyhítés érdekében, a védő írásban benyújtott fellebbezési indokolása és a nyilvános ülésen szóban fenntartott előadása alapján az életfogytig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsátás kizárása miatt, annak mellőzése érdekében, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének alkalmazása végett. Indítványozta továbbá a minősítés megváltoztatását akként, hogy az ítélet tábla a különös kegyetlenséggel elkövetést mint minősítő körülményt ne állapítsa meg.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és az ügyész a nyilvános ülésen a tényállást és a bűnösség megállapítását irányadónak és helyesnek tekintve azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a súlyosító körülmények köréből mellőzze az egyenes szándék értékelését, miután az a bűncselekmény alap-bűnösségi formája, egyebekben és összességében az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. Ellenezte a védelmi fellebbezések teljesítését.

Kizárólag a védőnek a bűncselekmény minősítését érintő részére vonatkozó fellebbezési kérelme az alapos, egyebekben a védelmi fellebbezések alaptalanok.

* * *

Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a perrendi szabályok maradéktalan betartásával a szükséges és lehetséges körben teljeskörűen lefolytatta. A bizonyítékokat egyenként és összességükben is értékelte, kellően megindokolta, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el, melyeket miért nem. Indokai logikusak, meggyőzőek és mindenben megfelelnek az iratok tartalmának is, a bizonyítékok mérlegelése körében perrendi hiba sem volt észlelhető. A tényállás érdemben tehát irányadó.

A másodfokú bíróság hivatalból észlelt azonban bizonyos, a tényállás érdemét alapvetően nem érintő téves megállapítást, illetve nyilvánvaló elírást.

Ezeket a másodfokú bíróság az iratok egybehangzó adatai alapján a következők szerint helyesbítette:

A vádlott családi állapota - helyesen - nőtlen, nem pedig özvegy, tekintettel arra, hogy néhai **2. sz. sértett** nem volt házastársa, élettársakként éltek együtt.

Az elsőfokú ítélet tényállási részében a 3. oldal 3. bekezdés második mondatában írt időpont helyesen „este”, hatodik bekezdésében írt körülmény pedig helyesen „kutatás”, továbbá a 6. oldal második bekezdés utolsó mondatában írt segítségnyújtás - helyesen - „őt”, azaz a vádlottat illette volna. Ezek az elírások azonban nem érintik az ügy érdemét, tekintve azonban, hogy a tényállásban nyertek rögzítést és a tényállás irányadó kell legyen, a másodfokú bíróság a most írt helyesbítéseket eszközölte.

Az egyebekben tehát mindenben megalapozott tényállás a most írtakkal maradéktalanul irányadóvá vált a felülbírálat számára.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyesen következtetett a vádlott bűnösségére és a bűncselekményt - egy körülmény kivételével - helyesen is minősítette.

A minősítés azonban két körülmény folytán szorul helyesbítésre:

Az elsőfokú ítélet rendelkező részén és indokolásában a bűncselekmény egyik minősítő körülménye megnevezésekor (a nyereségvágyból való elkövetést illetően) a Btk. 166. § (2) bekezdés **c)** pontjára hivatkozott az elsőfokú bíróság (megjegyzendő, hogy a vád is, mindvégig következetesen), holott az helyesen a Btk. 166. § (2) bekezdés **b)** pontja. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet tekintetben hivatalból megváltoztatta a Be. 372. § (1) bekezdése alapján és a bűncselekmény minősítő pontját a nyereségvágyból elkövetettség tekintetében a most felhívott törvényhelyre változtatta.

Ami bővebb indokolást igényel, az a Btk. 166. § (2) bekezdés **d)** pontjában meghatározott *különös kegyetlenség* minősítő körülményére vonatkozik.

A védelem eredménnyel vitatta a különös kegyetlenség minősítő körülményének meglétét. Helytálló indokokkal érvelt, mikor középpontba állította, hogy a szándékos emberölések általában véve is kegyetlenek, ez nem is vitás.

A különös kegyetlenség kategóriája azonban éppen az ölési cselekményeket általában jellemző kegyetlenséget lényegesen meghaladó, a humánusmot minden tekintetben nélkülöző, az emberi méltóságot semmibe vevő, az elkövető oldalán pedig az emberi mivoltából történő kivetkőzésre utaló körülményeket, így pl. a bántalmazások testszerte történő eszközölését, a sértettnek az átlagot meghaladó, különös szenvedést, emberfeletti fájdalmat előidéző magatartást kell feltételeznie, az elkövetőnek ilyen cselekvőséget kell kifejtene, amit ráadásul tudatának át is kell fognia. A Btk. 166. §

(2) bekezdés d) pontjához írt törvényt magyarázat (Büntetőjogi Kommentár, HVG Orac Kiadó) nem hagy kétséget afelől, hogy a jogalkotó és ehhez képest a jogalkalmazó egyaránt csupán abban az esetben állapíthatja meg a különös kegyetlenség minősítő körülményét, amennyiben a most írt ismérvek maradéktalanul fennállnak. Kétségtelen, hogy a bántalmazások száma, mint olyan nem standardizálható, azaz nem állapítható meg egy olyan általánosan elfogadott mérce, amely alapján az ítélőbíróságok mintegy automatikusan állást foglalhatnának a különös kegyetlenség kérdésében csak a bántalmazások számának tükrében. Ezért az egyes ügyekben egyedileg kell állást foglalni abban, hogy az ügy összes körülményére, az elkövető tudattartalmára és a sértettek által vélhetően még élőben elszenvedett bántalmazások minőségére figyelemmel a különös kegyetlenséggel történt elkövetés megállapítható-e.

A másodfokú bíróság álláspontja a védelemével azonos; önmagában az egyenes ölési szándék azt feltételezi, hogy az elkövető akarata a sértett életének lehetőleg minél gyorsabb, azonnali kioltására irányul.

Az alapul vehető tényállásból kitűnően **1. sz. sértett** sérelmére az elkövető már az első ütés alkalmával olyan sérülést okozott, amely a sértett eszméletlenségét okozta. Ebből következik, hogy a továbbiakban már a sértett nem észlelhette további bántalmazását és nem volt kitéve további felesleges szenvedésnek, tekintettel arra, hogy már az első támadás a központi idegrendszert, az agyat érintette. A vádlott eszközváltást sem alkalmazott, a sértett fejére történő többszöri ütest cselekvőségének teljes befejezettsége érdekében fejtette ki, azért, hogy biztos legyen abban: a sértett mindenképpen meghal.

Ugyanez a helyzet **2. sz. sértett** esetében is, akit lényegében az első fejszeccsapás védekezésre képtelenné tett, esélyt sem adva neki az elhárításra. Orvosszakértői véleménnyel megalapozottan nyilvánvaló, hogy a sértett a fejre mért brutális eszközbántalmazás következtében azonnal elveszítette eszméletét. A további bántalmazások már nem okoztak felesleges kint, szenvedést a sértettnek ez esetben sem. Az elkövető oldaláról pedig nem állapítható meg, hogy a szükséges kegyetlenségen túl cselekményét olyan brutalitással, emberi mivoltából kivetkőzve követte volna el, mely e minősítő körülmény megállapítását megalapozná.

A már írt törvényt magyarázat és a Legfelsőbb Bíróság 15. számú irányelvében e körben kifejtettek tehát megnyugtató alapul szolgálnak a különös kegyetlenséggel történt elkövetés kimondásának mellőzésére. Ugyancsak azonos álláspontot tükröznek a Bírósági Határozatokban kifejtettek is, így - a teljesség igénye nélkül - a BH 2002. évfolyam 343., a 2005. évfolyam 278. szám alatt közzétett jogesetei, valamint a Büntetőjogi Döntvénytár 2946. sorszám alatt közzétett jogi álláspontja.

A most kifejtettekből következik, hogy a másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott terhére **1. sz.** és **2. sz.** sértettek sérelmére a különös kegyetlenséggel elkövetés mint minősítő körülmény nem állapítható meg, ezért azt mellőzve minősítette a cselekményt a helyes jogszabályi felhívásokkal.

* * *

Ami a bűnösségi körülményeket illeti, azokat az elsőfokú bíróság döntően helyesen vette számba és helyesen is értékelte.

A súlyosító körülmények köréből azonban az egyenes szándék értékelését a másodfokú bíróság mellőzte, hiszen az a Btk. 166. § (1) bekezdése szerinti emberölés alap-bűnösségi alakzata. Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint az eshetőleges szándékkal elkövetés lehetne enyhítő (l. BKv 56., a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiuma).

A súlyosítók körében helyesbíti a minősítést megalapozón túli további ölési cselekmények értékelését, hiszen a két sértett sérelmére elkövetés alapozza meg a minősítést, jelen esetben pedig további *egy* sértett szenvedett el a vádlott cselekvősege folytán halált. Ezért a minősítést megalapozó *további egy* ölési cselekmény a súlyosító.

Ami a súlyosító, illetve enyhítő körülményekkel kapcsolatos védelmi álláspontot illeti, azokat a másodfokú bíróság nem osztotta:

Az ittasság az elsőfokú bíróság által helyes értékelést nyert súlyosítóként. A már felhívott állásfoglalás nem hagy kétséget afelől, hogy az ittasság kizárólag abban az esetben értékelhető súlyosítóként, amennyiben szerepe volt a bűncselekmény elkövetésében.

A védelem álláspontja az, hogy az ittasságnak a jelen esetben **2. sz. sértett** tekintetében nem volt szerepe.

A másodfokú bíróság álláspontja ezzel szemben az, hogy az ölési cselekményt megelőzően elfogyasztott egy üveg sör és 4-5 fél deciliter mennyiségű gyomorkeserű elfogyasztása a vádlottat ittas állapotba jutatta, erre utal saját vallomása is. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy éppen az ittassá válása folytán alakult ki közte és **2. sz. sértett** között szóváltás, amely végül is az ölési cselekményhez vezetett. Az italozás felhánytorgatása volt az a motívum, ami kiváltotta a vádlottban a sértett megölésére irányuló szándékot. Köztudomású továbbá, hogy az a mértéktelenebbnek mondható alkoholfogyasztás - mint a jelen esetben - erősen hat az emberi cselekvéseket szabályozó gátlásokra, azokat feloldja. Az italos állapotban lévő elkövető olyan cselekményekre is ragadtatja magát, amelyeket egyébként józanul nyilvánvalóan nem vinne véghez. A nem kóros részegség vagy abortív kóros

részegség állapotában volt vádlott esetében tehát az ittasság e két körülmény folytán is megalapozottan nyert értékelést súlyosítóként, mert az az elkövetésben nyilvánvalóan közrehatott.

Ami **2. sz. sértett** esetében a fejsze mint különösen veszélyes elkövetési eszköz minősítését illeti, sem osztotta a másodfokú bíróság a védelem érvelését. Éppen a védelem hivatkozott maga arra, hogy az irányadó ítélkezési gyakorlat veszélyes eszközként az olyan eszközöket veszi alapul, amelyek alkalmazása a *védekezésre esélyt sem hagy* a sértettek számára. A bűnjelek között számba vett fejsze az emberi erő kifejtésének sokszorozására használatos, annak az emberi test, különösen a fej irányában történő alkalmazása, annak még a fokával való lesújtás is a közfelfogás szerint és orvosszakértőileg is megalapozottan legalább súlyos koponyasérüléshez, ha nem azonnali halálhoz vezet. Ráadásul az orvosszakértők megállapították, hogy további fejszecsapások is érték a vádlott részéről a sértettet, aki ilyen módon nem adott esélyt a sértettnek a védekezésre, erre utal a fentebb kifejtettek szerinti nyilvánvalóan közvetlen, egyenes szándéka is.

Nem osztotta a másodfokú bíróság a védelemnek azt az érvelését, hogy az elsőfokú bíróság súlyosítóként értékelte, hogy a vádlott nem élt az önfeljelentés lehetőségével **1. sz. sértett** megölését illetően.

Ilyen megállapítást az elsőfokú bíróság nem tett az ítéletében. Az más kérdés, hogy a vádlottra jellemző súllyal nehezedik az a körülmény, hogy tudatában annak, hogy ő oltotta ki **1. sz. sértett** életét, miután tudomást szerzett arról, hogy más személyt gyanúsított meg a nyomozó hatóság e bűncselekmény elkövetésével, olyannyira, hogy az illetővel szemben előzetes letartóztatást is alkalmaztak - vallomása szerint - mintegy megnyugodott. Ez az abba történő belenyugvást jelenti, hogy róla elterelődjék a gyanú, ami önmagában nem súlyosító körülmény, az elsőfokú bíróság ezt nem is ekként értékelte.

Ami a védelem által hivatkozott megbánást és a - mintegy - önfeljelentést illeti, a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy **1. sz. sértett** esetében szó sincs semmiféle megbánásról, a vádlott maga vallotta azt, hogy ezt a cselekményét nem bánta meg, az önfeljelentés kérdése pedig fel sem merült **1. sz. sértett** sérelmére elkövetett cselekmény kapcsán, miután a már kifejtettek szerint a vádlott mintegy meg is nyugodott, hogy más személyt gyanúsítottak meg a bűncselekmény elkövetésével. Más kérdés, hogy az újabb bűncselekmények miatt indult eljárás során beismerte, hogy korábban nagyanja sérelmére is ő követte el a cselekményt. Ez azonban önfeljelentésként az elkövetés után 3 évvel nem értékelhető. Ezért az ezekre történt hivatkozást is eredménytelennek ítélte a másodfokú bíróság.

Ami a vádlott elmeállapotára vonatkozó védelmi érvelést illeti, a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a vádlott esetében két elmeorvosszakértői vizsgálat is megállapította, hogy nem szenved az elmeműködés olyan kóros állapotában, amely a beszámítási képességét érintette volna, kétségtől bizonyos személyiségtorzulási jegyek felismerhetők voltak nála, ezek azonban a beszámítási képességét nem érintették, így a védelem ilyen irányú hivatkozása nem megalapozott.

Összességében tehát a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az enyhítő és súlyosító körülményeket, melyek a most írt helyesbítésekkel váltak irányadóvá a büntetés kiszabása kérdésében.

* * *

A másodfokú bíróság álláspontja az, hogy az egyenesági hozzátartozóit, egyik felmenőjét és közvetlen lemenőjét, valamint élettársát, kisgyermekét anyját megölő vádlott esetében még fiatal életkorára figyelemmel sem alkalmazható más büntetés, mint a határozatlan ideig tartó szabadságvesztés.

A védelemnek az az érvelése, hogy a vádlott számára biztosítani kell a társadalomba való visszailleszkedés lehetőségét, nem foghatott helyt. Az ügy közfelháborodásban is megnyilvánult súlyára, a vádlott által megvalósított cselekmények többszörös minősülésére, valamint a személyében rejlő kirívó társadalomra veszélyességre figyelemmel nem lehet feltételezni azt, hogy a határozatlan ideig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsátásának lehetőségével megvalósulnának a Btk. 37. §-ában írt büntetési célok.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott által elkövetett rendkívül súlyos megítélésű bűncselekmény, továbbá a vádlott személyisége tipikusan olyan, amely a vádlottnak a társadalomból történő végleges kirekesztését indokolja. Ebből következik, hogy az elsőfokú bíróság nem tévedett a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történő kizárás kimondásakor sem.

Az elsőfokú bíróság a bűnjelekről történt rendelkezés során egy tétel számát tévesen tüntetett fel, helyesen a 86. tétel alatti mobiltelefont kell **(név)**-nek kiadni.

A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság a védelmi fellebbezéseket kizárólag a különös kegyetlenség minősítő körülményének mellőzése tekintetében ítélte alaposnak, de az elsőfokú ítélet rendelkezéseit hivatalból is felülbírálván a nyereségvágyból elkövetés törvényhelyét pontosítva az elsőfokú ítéletet ezek tekintetében a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben viszont,

miután a védelmi fellebbezések nem vezettek sikerre és az elsőfokú ítélet rendelkezései mindenben megfeleltek a törvénynek, a Be. 371. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján helybenhagyta.

A vádlott által további előzetes fogvatartásban töltött időt a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe, és a Be. 381. § (1) bekezdés §-a és 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte a vádlottat a kirendelt védelmével a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386. §-a zárja ki.

Szeged, 2010. október 14.

Gyurisné dr.Komlóssy Éva sk.	Dr.Katona Tibor sk..Mezőlaki Erik sk.
a tanács elnöke	a tanács tagja, előadó a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.228/2010/5. számú ítélete és a Csongrád Megyei Bíróság 1.B.394/2009/22. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2010. október 14.

Gyurisné dr.Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke